

(משך מעמוד 37)

אין ספק שתוצאות ההחלטה הזאת הטילו את הצל שחור ביותר על רוחו של בגין בשנת תשמ"ג.

כאשר החליט על המיבצע, סבר בגין שזהו מיבצע צבאי קטן, יימשך יומיים-שלושה, ושבו יפולו לכל היותר כמה עשרות וחמים.

כוונת המיבצע התאימה למפה של בגין. בעיניו היתה אמורה היות פשיטה צפונה, כדי לחסל אחת ולתמיד את אש"ף וכוחותיו, והפריעו בעצם קיומם לתהליך הסיפוח של הגדה והרצועה ישראל. יתכן שבגין גם האמין ברצינות כי המיבצע נועד הבטיח את שלום יושביהגליל, וכי מתן השם הזה למיבצע לא יהא קטש של ציניות עלילית.

את ההחלטה קיבל מנחם בגין. אך היוזמה היתה של אריאל זרון, איש השנה של תשמ"א ותשמ"ב.

אריאפשר להבין את אשר קרה לבגין בתשמ"ג זבלו להדרו לסכר היחסים בין שני אנשים אלה.

בגין לא רצה למסור לשרון את תיקהביטחון. הוא התלוצץ שאם יקבל שרון את התפקיד, הוא ישלח את הטנקים של צה"ל הקיף את מישור ראשיהממסלה ויחולל הפיכה. כמו כל בדיחה, זעירה גם זו על מחשבותיו הכמוסות של בעליה.

אך לבסוף נאלץ בגין למסור את התיק לשרון, ואז נוצרו בין השניים יחסים של תלות מוזרה — כאשר בגין תלוי מבחינה פשוט כשרון, ושרון מזלזל בבגין.

היה משהו בפרשת יחסים זו שהזכיר את היחסים בין שאול המלך, הלוחם העיקף והעצוב ובין דויד הצעיר, בתיאור התניבי.

בגין העריץ את שרון. כאשר בא בגין ארצה, והוא קרוב לגיל 30, מצא כאן את ה"צברים", גזע גאון ונריב ואכזר, שהתאים כדיוק לאידיאל ה"בוטניסקאי". היה נרמה שהם היו כל מה שבגין לא היה: יפיתואר, וקופיקומה, בלתימסוככים, מושרשים בקרקע, אנשיעמל, אנשימעש ואנשיביצוע.

אם גילם מישוה את כל התכונות האלה, הרי היה זה אריאל שרון. בצעירותו היה יפיתואר, בעל חוות "אריה" מובהקת (עד היום מרננים כי סכתו של שרון, אם אמו, היתה רוסייה נוצרית, דבר שהיה הופך גם אותו לג'וני).

בניגוד לבגין, שהיה בכל חייו רק חייל בצבא אחד, צבאו הפולני של הגנרל אנדרס, ושירת שם כמתורגמן, אישמישור, הרי היה "אריק" לוחם בה"א הידיעה, פצועקרב.

בגין התחנך כל חייו באווירה המיליטריסטית של בית"ר, לבש מדים, עמד דום, הצדיע, אך מעולם לא סיפק אף על מיבצע צבאי אחד. גם באירגון הצבאיהלאומי היה אידיאולוג ומדריך פוליטי, לא מספק של מיבצעים, ולא משתתף בהם. ואילו אריאל שרון היה מספק מהולל, אם כי שנוי במחלוקת, אדם שסיפק על אגודת תחת אש.

בגין בעת מינוי קולות בכנסת

הפיתוי להיות מנהיג של מילחמה מפוארת, ולהתחרות עם בגין גורריון גם בשטח זה, סיפק רחיפה נוספת.

כאשר החלה המילחמה, היה בגין שרוי באופוריה. המצלמה הנציחה אותו במרומי מיכצההבופור, בסצנה גרוטסקית שיכולה היתה להילקח מסרט של פרדריקו פליני. כשחיוך של אושר שפוף על פניו התהלך ליד המיבצר העתיק, מנותק מכל מציאות ממשית, בלתימודע לכך שהוא עומד למעשה על קיברם של מיטב הלוחמים, ושחמקום נכבש אחרי קרב אכזרי.

כמה ימים לאחר מכן הכריז כי "הארץ תשקוט ארבעים שנה", וכי עד סוף 1982 ייחתם חוזההשלום עם מדינתלבנון.

בגין לא ידע כי המיבצע נכשל גם מבחינה צבאית, וכי למרות הריכוז האדיר של אנשים ונשק לא הצליח להשיג את יעדיו העיקריים. על אחת כמה וכמה לא ידע כי השקיע את המדינה בכיזה טובענית, וכי הכוץ הולך וסוגר עליה.

כל זה התברר לו כמהלך תשמ"ג — וכאשר החל תופס, בהדרגה, את גודל האסון, ירדה עליו המרה השחורה. לדברי מקורביו, זה הדבר שגרם לו ל"עצבות".

● "ניתן לחמוה..."

כפי שהעיד החיך שעל פניו, כצאתו מבית הכנסת ביום השני של ראשיהשנה תשמ"ג, לא הבין בגין תחילה את מלוא המשמעות של מה שהתרחש במחנות צברה ושאתילא.

הנער מברסטליטובסק, בן לכלרהקהילה, העריץ את הצבר מן המושב, איש ההתיישבות העובדת, שעוררה תמיד התפעלות סמוייה, מהולה כשינאה וכקנאה, אצל הרוויזיוניסטים. גם מבחינה נפשית היה שרון שונה מבגין, בצורה שהיתה מוכרחה להרשים את הקשיש יותר. שרון הוא אדם בעל דרךחשיבה פרימיטיבית, המסוגל לרכו את כל אישיותו התקיפה במחשבה פשוטה אחת. אף יותר מבגין עצמו. לאיש כמו שרון אין לעולם שום ספק בצדיקת מעשיו ובנכונות דרכו. בגין אינו רחוק מתכונה זו. אך אין הוא מודע לכך.

לאדם פשטני, בעל שאיפות להטות ויכולת להתרכז כולו בדבר אחד, יש לעיתים קרובות כושרשיכנוע עצום. שרון מחונן בתכונות אלה.

● החלילן מהאמלן

באגדה הגרמנית יש סיפור על החלילן שבא לעיר האמלן, שבה רבו העכברים. הוא הבטיח להשמיד את הנברנים תמורת תשלום. כאשר הסכימו לכך אבות העיר, ניגן האיש בחלילו. העכברים המוקסמים צעדו אחריו, והוא הובילם אל תוך הנהר, שם טבעו.

אבות העיר הקמצנים לא שילמו לו את המגיע, והאיש התרגז. הוא ניגן בחלילו שוב, לדייהעיר המוקסמים צעדו אחריו, והוא הטביע גם אותם בנהר.

לגבי מנחם בגין — כמו לגבי רבים מבני ישראל, שטבעו בלבנון בנהרות של דם — אריאל שרון הוא החלילן מהאמלן.

כאשר רובר על המיבצע בלבנון, האמין בגין לשרון בעיניים עצומות. לפי כל הסימנים לא היה לבגין המושג הקלוש ביותר על המצב בלבנון, על המורכבות שלאיתיאמן של היחסים הפנימיים באותה ארץ מקוללת, על הממדים הסמויים של המיבצע המתוכנן. מובן מאליו שלא היה לו שום מושג על הצדדים הצבאיים שלו, כי אין אדם רחוק יותר מענייניצבא, ולוא גם בתיאוריה, מאשר נואם חוצבילהבות זה על מילחמותישראל.

בכל חייו הצטיין בגין בחוסראבחנה שכימעט לאייתיאמן לגבי בניאדם. הדבר הוכח במינויים רבים, שעוררו גיחוך. יש לו כישרון נדיר למנות את האיש הלאינכון לתפקיד הלאינכון. שני מועמדיו למישרת נשיאהמדינה הם הוכחות חיות לכך.

אישיהצבא שהרשים את בגין יותר מכל היה רפאל איתן. לא היתה לבגין כל אפשרות לדעת כי הצבר אישהמושב, בעל החוות הצבאית המובהקת, הדיבור האיטי וההתנהגות הבוטחת, אינו אלא מורון, מסכך מצטיין שהיה לקצין בכיר הרהאסון. בגין הכריז עליו כעל אחד מגדולי המצביאים של עם ישראל ככל הדורות, כשם שהכריז בשעתו על ג'ימי קארטר, הכסיל המחייר, כעל אישיות שוותערך ל"בוטניסקי ול"יזפה גאריבאלדי.

התישלות של שניים אלה — אריאל שרון ורפאל איתן — הספיקה כדי לסלק מרוחו של בגין כל ספק אפשרי לגבי הצד הצבאי והמדיני של המיבצע.

אויפוריה בדרך למיבצר בופור: בגין מחבק את רב־סרן סעד חדאד, אריאל שרון (מימין) והאלוף יונה אפרת מסתכלים בהנאה